

МОЛОЧНЕ ВИРОБНИЦТВО, ЯК ОДНА ІЗ СКЛАДОВИХ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

***Маковійчук І.В., аспірант*,
Уманський національний університет садівництва***

В умовах сучасного економічного становища України значно активізуються та поглиблюються економічні аспекти продовольчої проблеми як з позицій соціально-економічної сутності, так і визначення суспільних інтересів в розрізі держави та окремих її регіонів.

Значний вклад у вирішення продовольчих проблем внесли такі вчені як П.П. Борщевський, В.І. Бойко, А.Ф. Гончар, М.І. Долішній, Л.В. Дейнеко, І.І. Лукінов, П.І. Коренюк, Л.В. Опацький, В.О. Тихонов, А.Г. Чернюк та інші.

Продовольча безпека на всіх етапах розвитку суспільства була і залишається однією з найважливіших проблем розвитку цивілізованого суспільства. Це проблема національного життєзабезпечення всіх верств населення держави. Без нормального і стабільного розвитку продовольчого комплексу і повного забезпечення всіма продуктами споживання ніяке суспільство існувати не може. Це аксіома, що повинна визначати внутрішню і зовнішню політику держави, її економічну, фінансову, соціальну і науково-технічну стратегію [2].

Фундаментальною основою розв'язання національної продовольчої безпеки та продовольчої незалежності нашої держави має бути стабільний розвиток агропромислового комплексу і постійне нарощування виробництва сільськогосподарської продукції і продовольчих товарів. Проте необхідно відзначити, що за роки соціально - економічних перетворень і здійсненої ринкової трансформації виробництво сільськогосподарської продукції і продовольчих товарів з кожним роком зменшується, а продовольче забезпечення населення знизилося до критично небезпечної межі.

Продовольчий комплекс повинен базуватися на інтенсивному розвитку тваринництва. Молоко, м'ясо, яйця, риба і продукти їх переробки - дуже цінні і висококалорійні продукти харчування населення. Тому проблемам прискореного розвитку тваринництва

---

* Науковий керівник – Саблук П.Т., д.е.н., професор, академік НААН України

необхідно надати особливо важливого значення [2].

Молочне скотарство – одна з провідних галузей тваринництва України, призначення якої – забезпечення виробництва молочних продуктів в обсягах, які відповідають нормам державної продовольчої безпеки, та розширення експортного потенціалу вітчизняної економіки [1].

Скотарство є основою вітчизняного тваринництва. Проте його багаторічний розвиток характеризується зменшенням поголів'я тварин та обсягів виробництва продукції.

Вже вкотре за підсумками річної діяльності вітчизняне скотарство характеризується спадом обсягів виробництва продукції. За даними Держкомстату України, у 2011 році виробництво молока становило 11,1 млн. т, що на 1,4 % менше попереднього.

Основний вплив на зменшення виробничих показників мало скорочення поголів'я тварин. Лише за останній рік чисельність великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств зменшилася на 23 тис. гол, в тому числі корів на 42 тисячі. Позитивним фактором розвитку галузі стало зростання продуктивності худоби. За підсумками минулого року надої молока на середньорічне поголів'я корів становили 4,1 тис. кг, що на 3 % перевищувало рівень попереднього року. Однак такого зростання продуктивності тварин було недостатньо для стабілізації виробництва на рівні попереднього року [3].

Вкрай негативний вплив на функціонування галузі, який проявляється в постійному скороченні поголів'я корів і виробництві молока справляють:

По-перше, зниження купівельної спроможності населення та зменшення попиту внутрішнього ринку на молоко та молочну продукцію.

По-друге, низька ефективність молочного скотарства. Незважаючи на високі минулорічні закупівельні ціни на молоко, галузь залишається мало привабливою для господарників.

По-третє, демографічні причини, які обумовлюють пвидке скорочення поголів'я в господарствах населення. Цей процес пояснюється як загальним зменшенням сільського населення, так і тим, що важка щоденна праця, пов'язана з утриманням корів та виробництвом молока, стає все менш привабливою для сільської молоді.

Стан вітчизняного молочного скотарства не влаштовує товаровиробників, переробників, споживачів продукції та органи

державної влади, що опікуються питаннями галузі. Не викликає сумніву необхідність змін на краще. Проте залишається не до кінця визначеним шлях досягнення бажаної мети, а саме: виробництва якісного молока для забезпечення внутрішніх потреб та підної конкуренції на світовому ринку.

Галузь відразу не зможе перейти на великотоварне виробництво. Для цього потрібні значні суми коштів для капіталовкладень, термін окупності яких може затягнутися на 7-9 років.

Для інвесторів, яких приваблюватиме швидке повернення вкладених в агробізнес коштів, молочне скотарство є мало привабливим. Без дешевих кредитних ресурсів та цілеспрямованої державної підтримки період переходу до великотоварного виробництва може затягнутися на тривалий час. Тому доцільним є запровадження інноваційних підходів господарювання в середніх за розмірами сільськогосподарських підприємствах та дрібнотоварних фермерських та особистих селянських господарствах.

Виробництво молока в міні-фермах потребує незначних капіталовкладень та частково може вирішити питання підвищення якості молочної сировини та насичення внутрішнього ринку.

Проте власникам міні-ферм доцільно входити в молочарські кооперативи задля сприяння формуванню товарних партій продукції та їхній централізованій реалізації. Тому державна та регіональна підтримка необхідна також для розвитку інфраструктури ринку молока [4].

На етапі ринкових перетворень особливого значення потребує розробка концепції продовольчої безпеки держави в контексті забезпечення її сталого розвитку. Однією із складових продовольчої безпеки країни є молочне скотарство, яке на даний час для досягнення оптимального рівня функціонування потребує всебічної підтримки та сприяння розвитку як у дрібнотоварному так і у великотоварному виробництві. Проте це не єдиний шлях до розв'язання наявних проблем, до яких також відносять потребу в удосконаленні механізму надання державної підтримки, створення спрощених дозвільних механізмів відведення землі для будівництва молочних ферм, здійснення систематичного контролю якості та ціни молочної продукції, удосконалення системи організації племінної справи у тваринництві тощо. Саме комплексний підхід у розвитку молочного скотарства принесе бажаний результат.

Література.

1. Галузева програма розвитку молочного скотарства України до 2015 року, затверджена спільним наказом Мінагрополітики і УААН від 10.12.2007 р. № 886
2. Івану Р.А., Дусановський С.А., Білан Є.М. Аграрна економіка і ринок / Р.А Іванух, С.А. Дусановський, Є.М. Білан - Тернопіль: "Збруч", 2003. – 305 с.
3. Маслак О. Скотарство України: реалії сьогодення / О. Маслак // Агробізнес сьогодні [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.agrobusiness.com.ua/component/content/article/878.html?ed=55>
4. Маслак О. Стабільність ринку молока – основа продовольчої безпеки / О. Маслак // Пропозиція. – 2011. - №2.

ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРОХОЛДИНГІВ НА РИНКУ М'ЯСА КУРЯТИНИ

*Ніценко В.С., к.е.н., доцент,
Одеський державний аграрний університет*

Продукція птахівництва, останніми роками, набирає все більших обертів. Тобто з кожним роком реалізація даного виду продукції зростає, порівняно з іншими видами продукції тваринництва (м'ясо ВРХ, свиней, овець, кіз та ін.). Пріоритетне місце в продукції птахівництва належить м'ясу і субпродуктам курятини та курячим яйцям.

Зростання ж попиту на дані види продукції зумовлену зміною споживчого кошику населення країни.

Вітчизняний ринок демонструє стабільність курсу на консолідацію і зміцнення позицій компаній, які формують провідний ешелон його виробників. В Україні близько 84% національного обсягу м'ясопродуктів виробляються 35 підприємствами – їх кількість становить близько 16 % від загального числа всіх виробників, що працюють на ринку до цього моменту. Незважаючи на скорочення загальної кількості операторів загальні обсяги виробленої продукції продовжують рости – як і кількість нових компаній, що з'явилися на ринку (у 2010 р. близько 5 % від загального складу працюючих компаній становили новачки) [1].

Загальне поголів'я птиці всіх видів на 01.01.2011 р. зросло на 6,5 % (на 12,4 млн. голів), у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – на 10,2 % (на 10,2 млн. голів), у господарствах населення – на 2,4 % (на 2,2 млн. голів).